

Strategi for veteraner i Lyngby-Taarbæk

Indhold

Forord	2
Kort om veteraner	2
Definition	2
Baggrund	2
Indsats for veteraner i Lyngby-Taarbæk Kommune	3
Samarbejdsaftale med Veterancenteret	3
Job og arbejdsmarked	4
Ressourcepersoner med særlig viden om veteraner	4
En aktiv indsats som giver mening	5
Realkompetenceafklaring.....	5
Rehabiliterende og tværfaglig indsats for veteraner med helbredsproblemer	5
Støtte til veteraners familie og børn	6
Sociale problemer samt psykisk og fysisk funktionsnedsættelse.....	6
Tilbud til veteraner med akut psykisk krise	6
Alkohol og misbrugsproblemer	7
Genoptræning	7
Boligindretning, hjælpemidler og transport.....	7
Boligrådgivning og social boliganvisning	8
Tilbud til veteraner fra organisationer og frivillige.....	8

Forord

Regeringen vedtog i oktober 2010 en veteranpolitik under overskriften anerkendelse og støtte. En af grundpillerne i regeringens veteranpolitik er, at samfundet gennem en helhedsorienteret indsats giver en hurtig, relevant, koordineret og respektfuld behandling af veteraner, der er blevet såret fysisk eller psykisk i international tjeneste.

Med afsæt i Regeringens veteranpolitik har Lyngby-Taarbæk Kommune formuleret en strategi for indsatsen for veteraner bosiddende i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Baggrunden for strategien er et politisk ønske om, at Lyngby-Taarbæk aktivt understøtter den lokale udmøntning af den nationale politik for veteraner. Det har været afgørende at strategien for indsatsen for veteraner i Lyngby-Taarbæk også omsættes til konkrete handlinger i kommunen og herunder også synliggør indsatsen som tilbydes veteraner.

På den baggrund er det også afgørende at sende et politisk signal om, at vi også i Lyngby-Taarbæk mener, at veteraner skal anerkendes og respekteres for den meget vigtige indsats, de har ydet for det danske samfund. Ligeledes at der er klarhed om, hvordan Lyngby-Taarbæk Kommune møder veteraner bosiddende i Lyngby-Taarbæk og i den forbindelse, at der er opmærksom på de særlige forhold, som kan være for en veteran på baggrund af udsendelse. Dette understeges også med at Lyngby-Taarbæk lokalt markerer den nationale flagdag den 5. september ved at inviterer veteraner bosiddende i Lyngby-Taarbæk til et arrangement på Rådhuset hvor veteraner anerkendes for deres indsats og mindes faldne soldater.

Kort om veteraner

Definition

Lyngby-Taarbæk tager afsæt i definition af en veteran, som er grundlaget i den nationale veteranpolitik. Det betyder, at en veteran er en person, der – som enkeltperson eller i en enhed – har været udsendt i mindst én international operation. Personen kan forsat været ansat i forsvaret eller anden myndighed, men kan også være overgået til det civile uddannelsessystem, arbejdsmarked eller andet.

Baggrund

En opgørelse fra Veterancenteret fra 2013 oplyser, at Danmark har ca. 30.000 veteraner i den arbejdsdygtige alder, og at det tal forventes at stige som følge af Danmarks internationale engagement.

En opgørelse fra Forsvaret i forbindelse med invitation til den nationale flagdag viser, at der bor ca. 200 veteraner i Lyngby-Taarbæk kommune.

Veteraner i Danmark har været udsendt til mange forskellige opgaver og missioner. Veteranerne har gennemgået intensiv uddannelse og træning inden en udsendelse. Under udsendelse kan hverdagen for veteraner være meget forskelligartet – nogle perioder er intense med belastende og uvante situationer. Andre perioder er præget af rutineopgaver og ventetid. Nogle veteraner kan have oplevet voldsomme ildkampe, nød blandt lokalbefolkningen, overgreb på civile, tilskadekomne og omkomne kollegaer.

Efter udsendelse skal veteranen tilpasse sig en dansk hverdag igen, hvilket til tider kan være svært og hvor der er behov for støtte fra flere sider.

For de fleste veteraner har en udsendelse ikke konsekvenser for det fysiske eller psykiske helbred. De fortsætter deres liv og herunder arbejdsliv uden behov for støtte eller særlig opmærksomhed.

For nogle få veteraner er der dog tale om fysiske og/eller psykiske skader og hvor der er behov for en indsats, som går på tværs af både fagligheder og sektorer (Kilde: Veterancenteret).

Indsats for veteraner i Lyngby-Taarbæk Kommune

Det fremgår af Veterancenterets hjemmeside, at de fleste veteraner, som kommer i kontakt med det kommunale system, er unge mænd og kvinder, der af forskellige årsager er blevet ledige og derfor har brug for hjælp til at komme ind på arbejdsmarkedet. Deres baggrund for kontakten med kommunen er derfor, at de ikke har et arbejde og har brug for støtte til at komme i job igen. Her handler indsatsen primært om at få den enkelte i job.

For nogle få veteraner er det dog mere komplekse udfordringer, som er årsag til, at de har kontakt med det kommunale system. Det kan være at veteraner har fysiske handicap og psykiske skader som følge af deres udsendelse og på baggrund heraf har forskellige skånebehov og/eller er sygemeldt. Det kan også være, at veteranen har udfordringer i forhold til familie og børn, boligsituation, økonomi eller misbrugsproblemer.

Det kan derfor være flere forskellige centre i Lyngby-Taarbæk Kommune som skal arbejde sammen i forhold til at sikre en helhedsorienteret og koordineret indsats for den enkelte veteran og de udfordringer, som den enkelte har på baggrund af et liv som udsendt.

Udover kontakten til den kommune, som veteranen bor i, så kan den enkelte veteran også have tæt kontakt til forsvaret – både før, under og efter udsendelse. Forsvaret iværksætter forskellige initiativer til veteraner som vender hjem. Veterancenteret er en enhed under forsvaret og blev etableret som en konkret udmøntning af regeringens veteranpolitik. Hensigten med Veterancenteret er at skabe en indgang til viden, støtte og netværk før, under og efter udsendelse for soldater, veteraner og pårørende. Supplerende til tilbud fra myndigheder er der også et stort netværk af frivillige organisationer, som tilbyder en lang række af indsatser til veteraner.

I de følgende afsnit af strategien uddybes indsatser for veteraner bosiddende i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Samarbejdsaftale med Veterancenteret

Lyngby-Taarbæk Kommune har en samarbejdsaftale med Veterancenteret, hvilket afspejler det tætte samarbejde som kommunen har med centeret. Det giver god mening at søge denne samarbejdsaftale udvidet til at dække flere områder, når den skal fornyes i 2015. Lyngby-Taarbæk har stor opmærksomhed på at benytte de tilbud, som Veterancenteret tilbyder til kommunerne og herunder også veteranerne. Det er blandt andet tilbud om at søge råd og vejledning om veteraners forhold generelt og herunder særlige problematikker, som det er væsentligt at være opmærksom på i forhold til veteraner.

Lyngby-Taarbæk Kommune har benyttet muligheden for et informationsmøde om veteraners forhold. Informationsmøderne holdes af Veterancenteret og er målrettet kommunale sagsbehandlere. Formålet med informationsmødet er, at klæde en bred kreds af medarbejdere på i forhold til de særlige forhold, som man skal være opmærksom på når en person har været udsendt.

Lyngby-Taarbæk Kommune benytter også tilbuddet om samarbejde med Veterancenterets beskæftigelseskonsulenter. Jobcenterets medarbejdere har mulighed for at få vejledning og støtte i mødet med veteranen, viden og sparring om veteraners særlige forhold samt individuel rådgivning til veteranen om alt, der har med beskæftigelsessystemet at gøre. Jobcenteret har tillige stort fokus på, at oplyse veteraner om de tilbud, som Veterancenteret har til tidligere udsendte. Eksempelvis at opfordre veteranen til, at tage kontakt til Veterancenteret og benytte de tilbud, som findes. Det er eksempelvis tilbud om vejledning og støtte i mødet med jobcenteret, muligheden for at have en bisidder fra Veterancenteret med til samtaler med kommunen eller individuel rådgivning i forhold til at komme videre på arbejdsmarkedet.

For den gruppe af veteraner som har psykiske udfordringer vil der også være et tæt samarbejde med veterancenteret – såfremt at veteranen giver sit samtykke. Det kan være i forhold til at søge råd og vejledning og for at gøre veteranen opmærksom på de tilbud, som veterancenteret har til den enkelte og eventuel deres pårørende. Eksempelvis mulighed for gratis psykologbistand – både til veteranen men også til pårørende.

Job og arbejdsmarked

Indsatsen for veteraner følger de lovgivningsmæssige rammer, som er sat for beskæftigelsesindsatsen generelt. Specifikt i forhold til borgere med veteranbaggrund ønsker Jobcenter Lyngby-Taarbæk at møde veteraner med en faglig ballast, som tager højde for den erfaring, de oplevelser samt eventuelle skånebehov den enkelte veteran har som tidligere udsendt.

Jobcenterets møde med veteraner kan opdeles i to spor:

- *Et spor for veteraner uden helbredsmæssige udfordringer:* Dette spor handler om borgere med veteranbaggrund, som er i kontakt med jobcenteret fordi de har brug for støtte til at komme tilbage i arbejde eller i uddannelse. Veteraner i dette spor har i udgangspunktet ikke særlige helbredsudfordringer eller skånebehov, som følge af deres udsendelse og indsatsen handler om fokus på at komme i job eller i gang med en uddannelse.
- *Et spor for veteraner med helbredsmæssige udfordringer:* Dette spor handler om borgere med veteranbaggrund, som enten er sygemeldte eller på kontanthjælp og som har helbredsmæssige udfordringer. Erfaringen i jobcenteret er, at der er tale om få personer og at udfordringerne især består i psykiske følger – eksempelvis PTSD. Fokus i indsatsen er – igennem en tværfaglig og helhedsorienteret indsats – at få veteranen tilbage på arbejdsmarkedet enten helt eller delvist.

I det følgende trækkes de væsentlige områder frem, som kendetegner indsatsen i jobcenteret, når der er tale om en borger med veteranbaggrund.

Ressourcepersoner med særlig viden om veteraner

Jobcenteret har udpeget ressourcepersoner i hvert team, som har en særlig viden om veteraner og deres baggrund. Ressourcepersonerne har også viden om tilbud til veteraner og herunder tilbud fra både forsvaret og Veterancenteret. Opgaven for ressourcepersonerne er, at yde sparring til kollegaer, som møder en borger med veteranbaggrund. Ligeledes kan ressourcepersonerne også selv varetage kontakten og indsatsen i forhold til den enkelte veteran, hvis det er nødvendigt. Det kan eksempelvis være i de

tilfælde, hvor en veteran er sygemeldt og har svære psykiske mén og hvor der er brug for en særlig opmærksomhed i forhold til forløbet for den enkelte.

Ressourcepersonerne holder sig løbende ajour med ny viden inden for veteranområdet og herunder udvikling af nye tilbud. Ligeledes tager ressourcepersonerne initiativ til at afholde informationsmøder for medarbejdere både i jobcenteret og på tværs af centre i kommunen om emner med relation til veteraner. Det er desuden et mål at ressourcepersonerne indgår i dialog med andre kommuner i forhold til veteranindsatsen og dermed sikrer videndeling om indsatsen på tværs af kommuner.

En aktiv indsats som giver mening

Lyngby-Taarbæk har en aktiv tilgang til beskæftigelsesindsatsen for den enkelte veteran. Det betyder, at der sættes ind med en tidlig indsats med henblik på at understøtte, at veteranen bevarer en tilknytning til arbejdsmarkedet. Aktive tilbud til veteraner vil især handle om tilbud i ordinære virksomheder – eksempelvis virksomhedspraktik og løntilskud og eventuelt i kombination med opkvalificering, hvor der er behov. Indsatsen vil være bestemt ud fra den enkeltes baggrund og ressourcer. For veteraner som ikke har andre problemer end ledighed handler indsatsen i høj grad om at den enkelte kommer hurtigst muligt i selvforsørgelse via redskaber som hyppige jobsamtaler, virksomhedspraktik og løntilskud. For veteraner som har andre problemer ud over deres ledighed, vil der være tale om en rehabiliterende og tværgående indsats og i nogle tilfælde vil det være relevant at benytte forløb hos eksterne leverandører – eksempelvis tilbud, som særligt er målrettet veteraner med psykiske udfordringer som følge af en udsendelse.

Realkompetenceafklaring

Lyngby-Taarbæk har stor fokus på de kompetencer, som den enkelte veteran har opnået igennem sin udsendelse og uddannelse i forsvaret og herunder at sætte disse kompetencer i spil i forhold til at understøtte at den enkelte kommer videre i job eller uddannelse.

Konkret handler realkompetenceafklaring om, at få afdækket de kompetencer, som den enkelte veteran har opnået fra sin uddannelse i forsvaret samt fra udsendelse til internationale missioner. For de veteraner, som skal videre i job, handler det om at få matchet de opnåede kompetencer til de jobåbninger, som er på arbejdsmarkedet. Herunder at få sat de opnåede kompetencer i spil over for en arbejdsgiver. For veteraner, som skal videre i uddannelse, handler det om samarbejde i forhold til uddannelsesvejledning og med uddannelsesinstitutionerne i forhold til valg af uddannelse og herunder i nogle tilfælde at benytte realkompetenceafklaring, som redskab til at styrke den enkeltes mulighed for fortsat uddannelse. Eksempelvis ved at afdække mulighederne for meritgivning i forhold til valg af uddannelse.

Rehabiliterende og tværfaglig indsats for veteraner med helbredsproblemer

Lyngby-Taarbæk Kommune oplever en gang imellem at have kontakt med veteraner, som har helbreds- og/eller sociale problemer. For denne gruppe af veteraner handler indsatsen om en rehabiliterende og tværfaglig indsats, som også tager højde for borgerens veteranbaggrund.

Erfaringen er, at det især er veteraner med psykiske sygdomme som eksempelvis PTSD, som jobcenteret har kontakt til. I disse tilfælde kan det være relevant at trække på særlig ekspertise på området – eksempelvis fra Veterancenteret. Men der er også stort fokus på at sikre en koordineret og tværfaglig indsats internt i kommunen omkring den enkelte veterans sag. Det sker ved at tilbyde veteranen en koordinerende sagsbehandler og/eller mentor. Det sker også ved at sikre en tæt overlevering af en sag, når

den skifter imellem afdelinger. Eksempelvis hvis en veteran overgår til et ressourceforløb. Desuden er der etableret en taskforce, som kan træde sammen i sager, hvor der er behov for en hurtig og koordineret sagsbehandling, som går på tværs af centre og afdelinger.

Konkret kan det også handle om, at samtaler med veteranen afholdes et sted, hvor veteranen føler sig tryk. Så vel som det handler om at sikre en klar og tydelig kommunikation til veteranen om forløb af en sag og formål med et møde. Jobcenteret er desuden opmærksom på at gøre veteranen opmærksom på mulighed for at have en bisidder med – eksempelvis ved at benytte Veterancenterets tilbud om dette.

Støtte til veteraners familie og børn

Hele familien - og herunder også børnene - bliver påvirket af en udsendelse, og i visse tilfælde vil børnene have behov for særlig støtte enten under eller efter udsendelsen. Center for Social Indsats kan i disse tilfælde tilbyde rådgivning og vejledning, eller der kan iværksættes foranstaltninger som fx familiebehandling, kontaktperson eller pædagogisk hjælp i hjemmet, hvis kommunen vurderer, at disse foranstaltninger kan løse barnets eller familiens problemer. Hjælpen tilrettelægges altid på baggrund af en konkret individuel vurdering af den enkeltes behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte.

For de familier som har børn i skolealderen vil relevante samarbejdspersoner være klasselærere, sundhedsplejerske og skolepsykolog i forhold til at identificere problematikker hos børn og i familierne som følge af en udsendelse. På baggrund heraf har Lyngby-Taarbæk fokus på at sikre et tæt samarbejde på tværs af centre om det enkelte barn og familie. Ligeledes kan det også i nogle tilfælde være relevant, at samarbejde med Veterancenterets socialrådgivere om, hvordan man bedst håndterer børns oplevelser under og efter en forældres udsendelse.

Sociale problemer samt psykisk og fysisk funktionsnedsættelse

Nogle veteraner vender hjem med fysiske eller psykiske skader eller udvikler særlige sociale problemer, der gør, at de kan have behov for støtte efter serviceloven. Center for Social Indsats tilbyder rådgivning og vejledning, eller der kan iværksættes en række sociale foranstaltninger, hvis veteranen er i målgruppen for disse. Det kan fx være socialpædagogisk støtte til at mestre hverdagen og bryde eventuel social isolation. Hjælpen tilrettelægges altid på baggrund af en konkret individuel vurdering af den enkeltes behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte.

Nogle af veteranorganisationerne har tilbud til veteraner, som er i psykisk eller social krise. Veterancenteret har tilbud til veteraner om kontakt til socialrådgiver samt psykolog og tilbyder også en døgntelefon 72 16 34 00.

Tilbud til veteraner med akut psykisk krise

Mange veteraner oplever psykiske reaktioner på de ubehagelige hændelser, de ofte har oplevet under udsendelsen. Disse reaktioner kan også opstå akut og længe efter hjemkomsten. Lyngby-Taarbæk

Kommune har et Akuttilbud, som tilbyder psykisk førstehjælp døgnet rundt til borgere, som oplever en akut psykisk krise.

Indsatsen i Akuttilbuddet vil altid være kortvarig og bestå af samtaler med fokus på den enkeltes forståelse og mestring af krisen. Der er mulighed for at henvende sig personligt eller telefonisk døgnet rundt alle ugens dage. At bruge akuttilbuddet kræver hverken henvisning fra læge, visitation eller diagnose, og både veteraner og pårørende kan henvende sig anonymt.

Alkohol og misbrugsproblemer

Udsendelse til internationale missioner kan indebære en hård psykisk belastning, der kan medføre problemer med misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer efter hjemkomsten. Som veteran eller pårørende i Lyngby-Taarbæk Kommune kan man kontakte Alkohol- og Stofrådgivningen, der tilbyder rådgivning, vejledning og misbrugsbehandling i form af både individuel behandling, gruppebehandling og efterbehandling. Alle behandlingsforløb indledes med en uforpligtende forsamtale og er frivilligt og anonymt.

Genoptræning

For veteraner, som bliver fysisk skadet i en international mission, er der ofte behov for intensiv og længevarende genoptræning. Denne genoptræning foregår på Rigshospitalet i en særlig enhed målrettet veteraner. Der kan dog også være behov for at supplere med yderligere tilbud om genoptræning i kommunalt regi, når veteraner har afsluttet forløb på Rigshospitalet. Genoptræning gives efter en konkret og individuel vurdering og kan foregå på et kommunalt træningscenter eller hjemme, hvis dette er mest hensigtsmæssigt. Hvis en veteran ønsker at høre mere om mulighederne for genoptræning i kommunalt regi kontaktes visitationen i Center for Sundhed og Omsorg.

Boligindretning, hjælpemidler og transport

For veteraner som har psykiske eller fysiske skader kan kommunen hjælpe med blandt andet tilpasninger i boligen, hjælpemidler og i nogle tilfælde støtte til køb af bil eller handicapkørsel.

Ændringer i boligens indretning skal være nødvendige for at boligen fortsat er egnet som opholdssted for den enkelte veteran. Det kan fx være at fjerne dørtrin, sætte støttehåndtag op, ændre i eksisterende rum, etablere slisker til kørestole eller andet. Det vil også være muligt for veteraner at få hjælpemidler, når der er tale om varigt nedsat funktionsevne.

Hvis en veteran er svært bevægelseshæmmet og har brug for hjælp til kørsel kan kommunen kontaktes med henblik på at vurdere behovet og mulighederne for tilskud og støtte. Det kan være handicapkørsel eller det kan også være støtte til at købe en invalidebil.

Hvis en veteran har behov for ændringer i boligindretning, hjælpemidler eller hjælp til kørsel kontaktes de sagsbehandlende ergoterapeuter i Center for Sundhed og Omsorg. Selve bevillingen vil ske på baggrund af en individuel, faglig vurdering af den enkeltes behov.

Boligrådgivning og social boliganvisning

Hvis en veteran har et akut boligproblem er det muligt at få råd og vejledning om boligsituation ved at henvende sig i Borgerservice. Kommunen kan i særlige tilfælde hjælpe med at anvise en bolig. Kommunal anvisning kan ske til almene boliger eller kommunale boliger, efter de boligsociale kriterier, der er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Det er eksempelvis til voksne med betydelige personlige eller sociale problemer, ved skilsmisse eller samlivsophør for personer med børn eller manglende bolig efter afsluttet behandling i følge handleplan. Boligerne anvises altid med baggrund i en individuel, økonomisk og samlet vurdering af den enkelte boligsøgendes behov.

Hvis en veteran er i akut bolignød og ikke selv kan skaffe husly, er det muligt at søge om hjælp til midlertidig indkvartering jf. servicelovens § 80.

Der findes også tilbud om midlertidig bolig til veteraner i regi af frivillige foreninger og organisationer. En opdateret liste over frivillige organisationer og foreninger findes på veterancerterets hjemmeside.

Tilbud til veteraner fra organisationer og frivillige

Der eksisterer en bred vifte af tilbud til veteraner fra organisationer og frivillige foreninger i Hovedstadsområdet. Et landsdækkende tilbud er Danske Veteranhjem – www.veteranhjem.dk – som blandt andet har et mødested i København.

Veterancerteret har på deres hjemmeside – www.veteran.forsvaret.dk – desuden en liste over en række frivillige veteranforeninger, hvor det er muligt at få kontakt til andre veteraner.

Såfremt der viser sig et behov for at etablere et lokalt tilbud i regi af eksempelvis de frivillige foreninger i Lyngby-Taarbæk, kan Lyngby-Taarbæk Kommune indgå i dette arbejde i forhold til at vejlede om mulighederne og herunder også afdække eventuelle muligheder for placering af tilbuddet.

Lyngby-Taarbæk Kommune vil i 2015 tage initiativ til en drøftelse med Folkeoplysningsudvalget om muligheder for at idrætsforeninger eller andre frivillige bidrager med hjælpepakker e.lign. til veteraner for at understøtte deres sociale liv.